

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.6.8.2025

Pan
Mirośław Siedler
Dyrektor Muzeum
Archeologiczno-Historycznego
w Elblągu
Bulwar Zygmunta Augusta 11,
82- 300 Elbląg

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/072 Bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach
podlaskim i warmińsko-mazurskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu, Bulwar Zygmunta Augusta 11, 82-300 Elbląg (dalej: Muzeum).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Siedler, Dyrektor Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu (dalej: Dyrektor), od 12 marca 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Lech Trawicki, Dyrektor, od 3 czerwca 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej. 2. Realizacja zadań w celu należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia kontroli z uwzględnieniem zdarzeń i dokumentów wcześniejszych o ile miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie.
Kontroler	Cezary Gogolewski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli Nr LOL/40/2025 z 9 maja 2025 r.

(akta kontroli str. 1-13)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Muzeum pod względem organizacyjnym nie było w wystarczającym stopniu przygotowane do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem należących do niego budynków stanowiących obiekty użyteczności publicznej. Zadania z tego zakresu wprowadzić określono w prawidłowy sposób w regulaminie organizacyjnym Muzeum oraz w zakresach czynności pracowników, to jednak opracowane dla budynków Muzeum Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego³ nie zostały do dnia 19 września 2025 r. zaktualizowane. Instytucja nie posiadała także dokumentacji potwierdzającej zapoznanie pracowników z tymi instrukcjami. Ponadto, w zakresie czynności jednego z pracowników nie wskazano, iż realizował on zadania z zakresu zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Stosownie do wymogu § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów – Dz. U. z 2023 r. poz. 822, ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej”.

W Muzeum, zgodnie z art. 60b i 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴, prowadzono książki obiektów budowlanych – budynków wchodzących w jego skład oraz dokonywano okresowych kontroli ich stanu technicznego. W książce obiektu budowlanego prowadzonej dla budynku Podzamcza nie ujęto informacji o przeprowadzeniu w 2023 r. rocznej kontroli stanu technicznego tego obiektu. W skontrolowanej jednostce dokonywano również wymaganych okresowych przeglądów instalacji pożarowej, sygnalizacji włamania i napadu oraz przeglądów oraz konserwacji urządzeń dźwigowych. Zapewniono też właściwą ochronę fizyczną w formie dozoru elektronicznego oraz wdrożono system wewnętrznego monitoringu wizyjnego, z którego zasadami zapoznani zostali pracownicy.

Dyrektor Muzeum posiadał, uzgodniony z Komendantem Wojewódzkim Policji, „Plan Ochrony”. Niemniej w odniesieniu i do tego dokumentu brak było potwierdzenia zapoznania z nim jego pracowników. Instytucja posiadała również inne dokumenty zawierające procedury na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, jak „Załącznik Antyterrorystyczny” oraz „Instrukcja Współpracy z Komendą Miejską Policji”, jednakże w odniesieniu do liczby stosowanych zabezpieczeń elektronicznych zawierały one nieaktualne dane. Rozmieszczenie urządzeń przeciwpożarowych w Muzeum było zgodne z ustalonym w Instrukcjach Bezpieczeństwa Pożarowego, a drogi ewakuacyjne prawidłowo oznaczone i drożne. Jednakże dwa hydranty wewnętrzne w budynku Gimnazjum zostały zasłonięte planszami informacyjnymi, ograniczając tym samym swobodny do nich dostęp, co było niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 18 lit. a rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa jednocześnie, że w związku z niestabilną sytuacją międzynarodową i obserwowanymi incydentami o charakterze zakłócającym typowe funkcjonowanie instytucji publicznych, niezbędne jest poprawienie warunków organizacyjnych i należyte zrealizowanie zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem Muzeum, a następnie kontynuowanie tych działań oraz bieżące aktualizowanie dokumentacji związanej z reagowaniem w sytuacjach zagrożenia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania z zakresu należytego utrzymania oraz bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej należących do Muzeum⁶ określono w regulaminie organizacyjnym tej instytucji⁷. Muzeum kierował Dyrektor, a jego strukturę organizacyjną tworzyły następujące działy: Finansowy,

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 418, ze zm.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Muzeum jest samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną, którego cel i zadania określa statut. Organizatorem Muzeum jest Gmina Miasto Elbląg.

⁷ Zarządzenie Nr 7/2021 z dnia 12 maja 2021 r. Dyrektora Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu.

Administracyjny, Komunikacji, Naukowy, Inwentaryzacji i Samodzielne Stanowisko Sekretariatu. Do zakresu działania Działu Administracyjnego należało m.in.:

- dozorowanie ekspozycji muzealnych,
- utrzymywanie porządku i czystości w budynkach i na terenie przyległym,
- prowadzenie spraw związanych z BHP i ppoż., a także przygotowanie umów zewnętrznych i wewnętrznych oraz prowadzenie ich rejestru,
- realizacja zadań administracyjnych wynikających z utrzymania i eksploatacji budynków, sal ekspozycyjnych, magazynów, pomieszczeń biurowych i gospodarczych oraz przyległych terenów,
- realizacja zadań związanych z zabezpieczeniem mienia i majątku Muzeum,
- wykonywanie drobnych napraw związanych z prawidłowym funkcjonowaniem Muzeum, na które nie były wymagane specjalistyczne kwalifikacje.

Działowi Administracyjnemu przydzielono dziewięć etatów, tj.: Kierownika, stanowiska ds. administracji, stanowiska ds. technicznych oraz sześć etatów stanowisk ds. obsługi ekspozycji. Zadania przypisane do realizacji Działowi Administracyjnemu w sposób rzetelny i pełny określono w zakresach obowiązków pracowników tego działu.

Pracownicy Muzeum wykonujący ww. zadania posiadali adekwatne wykształcenie i przygotowanie zawodowe do ich realizacji. Odbyli oni okresowe szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, a także w dziedzinie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej (szkolenia te obejmowały również tematy dotyczące: resuscytacji krążeniowo-oddechowej osoby dorosłej/defibrylację AED oraz podstawowych zasad ochrony przeciwpożarowej oraz postępowania w razie pożaru).

(akta kontroli str. 14-58)

1.2. Muzeum funkcjonowało w oparciu o ustawę z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach⁸ oraz ustawę z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej⁹. Nadzór ogólny nad Muzeum sprawował minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, a bezpośredni Prezydent Miasta Elbląga. Muzeum jest jednostką organizacyjną nie nastawioną na osiąganie zysku, którego celem jest m.in. gromadzenie i trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturowego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, a także umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów. W skład muzeum wchodziły dwa obiekty, tj. budynek Gimnazjum (wolnostojący o pow. zabudowy 619,15 m²) i budynek Podzamcza (budynek ten tworzyło Skrzydło Wschodnie-trójkondygnacyjne z poddaszem użytkowym o pow. zabudowy 703,5 m² oraz Skrzydło Południowe - stanowiące piwnice przykryte tarasem i pozostałości murów obronnych). Muzeum było właścicielem ww. budynków i użytkownikiem wieczystym działek¹⁰.

(akta kontroli str. 23-26, 59-62, 129-132, 317, 332)

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 385.

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 87.

¹⁰ Właścicielem działek jest Gmina Miasto Elbląg.

1.3. W latach 2021-2025 ochronę obiektów Muzeum sprawowała, na podstawie zawartych umów, zewnętrzna agencja ochrony (nie tworzone wewnętrznej służby ochrony)¹¹. Muzeum zawarło z ww. firmą następujące umowy w przedmiocie ochrony fizycznej osób, obiektów, terenów i mienia Muzeum oraz monitoring systemów sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN)¹² i sygnalizacji alarmu pożarowego (SAP):

- umowa z 20 maja 2021 r. zawarta na okres od 21 maja 2021 r. do 20 maja 2022 r.,
- umowa z 12 maja 2022 r. zawarta na okres od 21 maja 2022 r. do 20 maja 2023 r.,
- umowa z 29 czerwca 2023 r. zawarta na okres od 1 lipca 2023 r. do 30 czerwca 2024 r.,
- umowa z 24 czerwca 2024 r. zawarta na okres od 1 lipca 2024 r. do 30 czerwca 2025 r.,
- umowa z 30 czerwca 2025 r. zawarta na okres od 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2025 r.

Na prowadzenie usługi ochrony osób i mienia firma ta posiadała koncesję wydaną przez MSWiA oraz ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej. Zakres ochrony, według zawartych umów, obejmował zapewnienie realizacji czynności polegających na bezpośrednim (fizycznym) wykonywaniu usług stanowiących przedmiot zamówienia (w tym czynności całodobowej, bezpośredniej ochrony fizycznej) przez osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę oraz inne osoby skierowane przez wykonawcę do realizacji zamówienia (jeden pracownik bezpośredniej ochrony fizycznej na zmianie). Bezpośrednia ochrona fizyczna była realizowana 24h/dobę przez siedem dni w tygodniu, w każdy dzień roku, w tym dni ustawowo wolne od pracy oraz inne wolne ustanowione zarządzeniem Dyrektora. Do obowiązków agencji ochrony należało: stałe, przez 24 h/dobę przez siedem dni w tygodniu, monitorowanie SSWiN oraz systemu SAP oraz bezpośredniej ochrony fizycznej doraźnej, realizowanej przez grupę interwencyjną na polecenie dyżurnego dyspozytora ze stacji monitorowania alarmów, wydanego na podstawie informacji uzyskanych z monitorowania ww. systemów. Realizacja usługi ochrony obejmowała też kontrolę pobierania i zdawania kluczy do pomieszczeń Muzeum i prowadzenie „księgi wydawania i zdawania kluczy”. Umowy zawarte z agencją ochrony należały zabezpieczały interes zamawiającego, gdyż określono w nich m.in. wysokość kar umownych z tytułu opóźnień terminu wykonania usługi, niewykonania lub nienależytego wykonania przedmiotu umowy oraz sytuacje, w których zamawiający mógł odstąpić od umowy.

(akta kontroli str. 76-128, 145)

1.4. System monitoringu wizyjnego CCTV w Muzeum został wykonany w 2014 r. wg opracowanego i uzgodnionego projektu z Narodowym Instytutem Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. System ten pełnił funkcję wspomagania służb dozorowych w systemie ochrony Muzeum. Zastosowane urządzenia monitoringu wizyjnego umożliwiały równoczesną obserwację obrazów z zainstalowanych kamer na dwóch monitorach zlokalizowanych

¹¹ Agencja Ochrony Osób i Mienia DOGMAT Sp. z o.o. z Warszawy - lider konsorcjum.

¹² System ten został zaprojektowany po szczegółowej analizie zagospodarowania obiektu i został uzgodniony z Narodowym Instytutem Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów w Warszawie.

w pomieszczeniu ochrony w budynku Gimnazjum. Obrazy z kamer były w sposób ciągły rejestrowane na dwóch rejestratorach cyfrowych. Do obserwacji na zewnątrz i wewnątrz Muzeum zainstalowanych zostało 47 kamer, tj. 12 kamer zewnętrznych, w tym jedna szybkoobrotowa, której sterowanie odbywało się za pomocą pulpitu sterowniczego w pomieszczeniu ochrony w budynku Gimnazjum i 11 standardowych¹³ oraz 23 kamery standardowe wewnętrzne i 12 wewnętrznych kamer kopułkowych. Zastosowane dyski dla każdego rejestratora cyfrowego umożliwiały zapis obrazów z 16 kamer w trybie ciągłym przez ponad miesiąc. W pokoju ochrony znajdowały się dwa monitory umożliwiające podgląd ze wszystkich kamer, centralka systemu SAP, serwer, szafka z dwoma cyfrowymi rejestratorami obrazu, dwie szafki z kluczami do obu budynków Muzeum. Na budynku Gimnazjum, od strony Bulwaru Zygmunta Augusta, zamontowana była dodatkowo kamera obrotowa monitoringu wizyjnego Miasta Elbląga.

Cel, zakres oraz sposób zastosowania monitoringu wizyjnego określone zostały w regulaminie pracy Muzeum¹⁴ i były zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Wskazano w nim, iż monitoring nie obejmuje m.in. pomieszczeń sanitarnych i socjalnych, szatni, biur oraz, że jest prowadzony w sposób ciągły przez 24 godziny na dobę i odbywa się poprzez bieżący zapis obrazu kamer obejmujących monitorowane obszary. Monitoring obejmował ciągi komunikacyjne i sale wystawowe w budynkach Muzeum, teren dziedzińca oraz wokół Muzeum. Według regulaminu nagrany obraz miał być przechowywany przez okres nie dłuższy niż trzy miesiące, a po jego upływie nagrania podlegały zniszczeniu.

Nowo zatrudniani pracownicy otrzymywali informację o monitoringu przed rozpoczęciem pracy, zgodnie z obowiązkiem informacyjnym. Podpisywali oni dokument „Informacja o celu, zakresie oraz sposobie zastosowania monitoringu w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu”, który zamieszczano w ich aktach osobowych. Pozostali pracownicy zostali poinformowani o monitoringu poprzez zapoznanie się z aktualizacją regulaminu pracy oraz komunikaty wewnętrzne. Przy wejściach do Muzeum umieszczono czytelne i trwałe informacje o stosowaniu monitoringu.

(akta kontroli str. 28-32, 70-75, 147-149, 261-262)

1.5. W Muzeum sporządzono Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego dla dwóch budynków wchodzących w jego skład. Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku Gimnazjum sporządzona została w maju 2018 r. (w „Karcie aktualizacji instrukcji” zawarto dwa wpisy, tj.: w maju 2020 r. odnotowano, iż występuje zgodność ww. dokumentu z przepisami dotyczącymi zagadnień ochrony ppoż., a w kwietniu 2023 r. stwierdzono, iż nie wprowadzano w instrukcji zmian). Do dnia 19 września 2025 r. instrukcja ta nie była aktualizowana. Instrukcja dla budynku Podzamcza sporządzona została w kwietniu 2023 r. i do dnia 19 września 2025 r. również nie była aktualizowana (wcześniejsza instrukcja sporządzona została w grudniu 2017 r. i poddana została aktualizacji w maju 2020 r.). Obie Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego

¹³ Z liczby 12 kamer zewnętrznych - 8 szt. zamontowanych było na budynku Podzamcza (w tym jedna szybkoobrotowa), a 4 na budynku Gimnazjum.

¹⁴ Zarządzenie Nr 12/2015 z dnia 16 listopada 2015 r. Dyrektora Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu w sprawie ustalenia Regulaminu pracy dla pracowników zatrudnionych w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu, ze zmianami.

zawierały wymagane elementy, określone w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

Muzeum posiadało „Plan Ochrony Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu” z 15 kwietnia 2021 r., uzgodniony z Komendantem Wojewódzkim Policji w Olsztynie w dniu 12 października 2021 r. (Nr 277 ewidencji Wojewody). Dokument ten zawierał następujące części: rodzaj działalności jednostki; analizę stanu potencjalnych zagrożeń i aktualnego stanu bezpieczeństwa jednostki; ocenę aktualnego stanu ochrony muzeum; dane dotyczące specjalistycznej uzbrojonej formacji ochronnej; dane dotyczące rodzaju zabezpieczeń technicznych; zasady organizacji i wykonywania ochrony jednostki; załączniki (w tym instrukcja zabezpieczeń pomieszczeń Muzeum, schemat rozmieszczeń pomieszczeń i stref ochronnych - rozmieszczenia kamer w budynkach i na poszczególnych kondygnacjach, instrukcja postępowania w sytuacjach szczególnych, w tym zasady zarządzania ewakuacji oraz na wypadek podłożenia ładunku wybuchowego). Plan ochrony zawierał elementy określone w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia¹⁵ i został sporządzony przez osoby posiadające wpisy na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej oraz zabezpieczenia technicznego.

W Muzeum ustanowiono tzw. „Załącznik Antyterrorystyczny Planu Ochrony”, uzgodniony z Dyrektorem Delegatury ABW w Gdańsku, podpisany przez Dyrektora Muzeum w dniu 10 lutego 2020 r. Dokument ten zawierał m.in. rozdziały: sposób postępowania pracowników w przypadku otrzymania wiadomości o podłożeniu ładunku wybuchowego (bomby); postępowanie pracowników w przypadku uzyskania informacji o niebezpiecznej substancji chemicznej mogącej spowodować zagrożenie życia i zdrowia lub o substancji mogącej spowodować zakażenie epidemiologiczne; postępowanie w sytuacji ujawnienia zagrożenia tzw. „żywej bomby”; postępowanie pracowników w przypadku zbrojnego ataku terrorystycznego na obiekt. Osobami odpowiedzialnymi, z ramienia kierownika jednostki, za stan ochrony obiektu byli: Dyrektor Muzeum oraz Technik ds. Administrowania Obiektami i Konserwacji.

W Muzeum w grudniu 2021 r. opracowano także „Instrukcję współpracy z Komendą Miejską Policji w Elblągu”. Określono w niej zasady współpracy Dyrektora Muzeum z Komendantem Miejskim Policji w Elblągu; zasady współpracy specjalistycznej uzbrojonej formacji ochrony z jednostkami terenowymi Policji; przedstawiono opis budynków Muzeum oraz jego otoczenia oraz funkcjonujących w budynku instalacji; analizę stanu potencjalnych zagrożeń i aktualnego stanu bezpieczeństwa; ocenę aktualnego stanu ochrony.

W lutym 2022 r. sporządzono dla Muzeum „Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”. Dokument ten uzgodniony został z Warmińsko-Mazurskim Konserwatorem Zabytków i zatwierdzony przez Prezydenta Miasta Elbląga. Dokument składał się z dziesięciu części, w tym dotyczących: charakterystyki obiektów Muzeum; danych dotyczących zabezpieczeń technicznych; analizy stanu potencjalnych zagrożeń; instrukcji postępowania w sytuacjach szczególnych; instrukcji dotyczącej sytuacji podłożenia lub znalezienia ładunku wybuchowego; zasad postępowania dla

¹⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 532.

osób, które jako pierwsze uzyskały informacje o podłożeniu lub zlokalizowaniu urządzenia wybuchowego w obiekcie Muzeum. Załącznikami ww. dokumentu były szczegółowe procedury, w tym m.in.: procedura postępowania w przypadku ujawnienia lub otrzymania przesyłki mogącej zawierać urządzenie wybuchowe; procedura postępowania w przypadku przekazania informacji o podłożeniu urządzenia wybuchowego za pomocą poczty elektronicznej; procedura postępowania pracowników Muzeum w przypadku zagrożenia; procedura postępowania Dyrektora Muzeum lub osoby upoważnionej oraz Kierowników Działów w przypadku zagrożenia atakiem z użyciem ładunku wybuchowego; instrukcja współdziałania w zakresie ochrony obiektu oraz przeciwdziałania przestępczości (w tym z Policją i Strażą Miejską). Załącznikiem do planu był arkusz aktualizacji, który zawierał wpis z 15 marca 2023 r. stwierdzający, iż dokument ten nie wymaga aktualizacji.

Dokumenty, tj. „Plan Ochrony Muzeum” oraz „Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych” zostały sporządzone w oparciu o analizę stanu potencjalnych zagrożeń dla funkcjonowania instytucji, a „Plan Ochrony Muzeum” oraz Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego były ze sobą spójne i nie zawierały rozbieżności.

(akta kontroli str. 129-158, 167-177, 300-355)

1.6. Według stanu na 9 lipca 2025 r. w Muzeum zatrudnionych było 27 osób. W dokumentacji pracowniczej brak było dokumentów potwierdzających zapoznanie się pracowników tej instytucji z „Planem Ochrony Muzeum” oraz Instrukcjami Bezpieczeństwa Pożarowego, pomimo, iż załącznikiem do Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynków Gimnazjum i Podzamcza były wzory oświadczeń pracowników o zapoznaniu się z zadaniami i obowiązkami w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji (opisano to w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku Gimnazjum i Podzamcza była dostępna dla ekip ratowniczych w pomieszczeniu ochrony. Na parterze ww. budynków, w wejściach głównych, przy głównych przeciwpożarowych wyłącznikach prądu, znajdowały się ponadto instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazami telefonów alarmowych.

(akta kontroli str. 22, 27-31, 167-171, 245-246, 261-262, 311-359)

1.7. W Muzeum w latach 2022-2025 (do września) nie dokonywano ocen i analiz skuteczności funkcjonowania opracowanych procedur dotyczących wystąpienia sytuacji kryzysowych, w szczególności ujętych w „Planie Ochrony Muzeum” oraz „Planie ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”. Głównym powodem braku ww. ocen i analiz był fakt nieprzeprowadzania w jednostce symulacji (ćwiczeń) wystąpienia danych sytuacji kryzysowych.

(akta kontroli str. 261-264, 408-411)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku Gimnazjum (z maja 2018 r., zaktualizowana w kwietniu 2023 r.) i Podzamcza (z kwietnia 2023 r.) do dnia 19 września 2025 r. nie zostały zaktualizowane. Było to niezgodnie z §6 ust. 7 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej, który

stanowi, że powinny być one poddane okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata. Miało to wpływ na obniżenie poziomu bezpieczeństwa w tym zakresie.

Dyrektor wyjaśnił, iż brak aktualizacji ww. dokumentów wynikał z błędnej interpretacji terminu ich obowiązywania przez pracownika Muzeum-Technika ds. Administrowania Obiektami i Konserwacji, który przyjął, że wymagany dwuletni okres ważności instrukcji upływa z końcem 2025 r., zamiast prawidłowo – w odstępie dwóch lat od daty ostatniej aktualizacji. Dyrektor wskazał, iż niezwłocznie podjęte zostaną działania w celu aktualizacji tych dokumentów.

(akta kontroli str. 169, 311-352, 408-411)

2. Muzeum, według stanu na 30 lipca 2025 r., nie posiadało dokumentacji potwierdzającej zapoznanie pracowników instytucji z treścią „Planu Ochrony” oraz Instrukcjami Bezpieczeństwa Pożarowego. W konsekwencji kierownictwo skontrolowanej jednostki nie posiadało potwierdzenia, że pracownicy zapoznali się z treścią ww. planu.

Zdaniem NIK, niezapoznanie pracowników z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego obniża poziom przygotowania na wystąpienie sytuacji kryzysowych.

W wyjaśnieniu Dyrektor podał, że po przeanalizowaniu dokumentacji, nie udało się odnaleźć jednoznacznych dowodów na to, że pracownicy Muzeum zostali poinformowani o treści Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz „Planu Ochrony Muzeum” w sposób formalny i udokumentowany. Wskazał on, że w związku z powyższym, po zakończeniu okresu urlopowego, planowane jest zorganizowanie spotkania z pracownikami. Celem tego spotkania będzie: przedstawienie treści obowiązujących Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego, omówienie „Planu Ochrony Muzeum”, zwrócenie uwagi na kluczowe kwestie związane z bezpieczeństwem osób, zbiorów oraz infrastruktury, zapewnienie, że każdy pracownik będzie świadomy swoich obowiązków w zakresie reagowania na sytuacje zagrożenia. Wskazał on, że dodatkowo podczas spotkania zostanie również zaproponowane podpisanie oświadczeń potwierdzających zapoznanie się z dokumentacją, co pozwoli na uzupełnienie braków formalnych i zapewnienie zgodności z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str. 28-31, 261-264)

3. Dwa dokumenty, tj. „Załącznik Antyterrorystyczny do Planu ochrony” oraz „Instrukcja współpracy z Komendą Miejską Policji w Elblągu”, według stanu na 24 września 2025 r., zawierały błędne dane w odniesieniu do liczby kamer zainstalowanych w Muzeum. Wskazywały one, że kamer tych jest 78 szt. kamer, w tym 66 wewnętrznych, podczas gdy w rzeczywistości było ich 47 szt. Rozbieżności w stosunku do danych faktycznych dotyczyły też liczby rejestratorów cyfrowych i monitorów w pomieszczeniu ochrony, gdyż w ww. dokumentach podano, iż jest ich po 4 szt., podczas gdy faktycznie było ich po 2 szt. W konsekwencji niezetelnych danych ww. dokumenty wprowadzały w błąd osoby z nich korzystające.

W wyjaśnieniu Dyrektor stwierdził, iż zawyżona, w stosunku do stanu faktycznego, liczba kamer w ww. dokumentach podana została omyłkowo, co

wynikało prawdopodobnie z błędnego odczytania przez twórców tych dokumentów dokumentacji technicznej instalacji CCTV, w której wskazano, iż w Muzeum jest 78 punktów dostępowych dla kamer. Podał on, iż dokumenty te co do liczby kamer, rejestratorów i monitorów zostaną wkrótce skorygowane.

(akta kontroli str. 129-154, 168, 172-177, 408-411)

OCENA CZĄSTKOWA

Muzeum w niewystarczającym stopniu było przygotowane do realizacji zadań związanych z bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej. Opracowane dla budynków Muzeum Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego nie zostały do dnia 19 września 2025 r. zaktualizowane, a instytucja, według stanu na 30 lipca 2025 r., nie posiadała dokumentacji potwierdzającej zapoznanie pracowników z ich treścią, a także z treścią sporządzonego „Planu Ochrony Muzeum”. Ponadto dokumenty zawierające procedury na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, jak „Załącznik Antyterrorystyczny” oraz „Instrukcja Współpracy z Komendą Miejską Policji”, w odniesieniu do liczby stosowanych zabezpieczeń elektronicznych, zawierały dane niezgodne ze stanem faktycznym. W Muzeum funkcjonował rzetelnie opracowany system monitoringu wizyjnego, z którego zasadami zapoznani zostali pracownicy, a za ochronę fizyczną budynków odpowiadała zewnątrz agencja ochrony. Pracownicy Muzeum odbywali też wymagane szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

OBSZAR

2. Realizacja zadań w celu należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej

Opis stanu faktycznego

2.1. Dla obiektów budowlanych Muzeum, tj. budynku Gimnazjum i Podzamcza założone zostały i były prowadzone książki obiektów budowlanych. Do książek tych dołączone były protokoły z przeprowadzonych okresowych kontroli stanu technicznego budynków, a także informacje o przeprowadzonych robotach budowlanych i o wykonanych ekspertyzach technicznych dotyczących danego budynku.

W Muzeum zainstalowane zostały cztery urządzenia dźwigowe (dwa w budynku Gimnazjum i dwa w budynku Podzamcza). Dla urządzeń tych prowadzone były książki rewizyjne i dzienniki konserwacji. Urządzenia te przechodziły wymagane okresowe kontrole stanu technicznego wykonywane przez Urząd Dozoru Technicznego oraz miesięczne konserwacje, realizowane przez wyspecjalizowaną firmę w zakresie elektromechaniki dźwigowej (wpisy dotyczące konserwacji z 2025 r. wskazywały, iż urządzenia te były sprawne).

(akta kontroli str. 159-162, 167-170, 178-180)

2.2. Obiekty użyteczności publicznej Muzeum, tj. budynki Gimnazjum i Podzamcza, stosownie do wymogu wynikającego z art. 62 ust. 1 ustawy Prawo budowlane, były poddawane okresowym rocznym i pięcioletnim kontrolom stanu technicznego¹⁶. Kontrole te zostały wykonane przez osoby posiadające stosowne uprawnienia oraz udokumentowane protokołami z kontroli, które zawierały elementy określone w art. 62a ust. 1 i 2 ustawy Prawo budowlane. W protokołach z kontroli rocznych znajdowały się adnotacje odnośnie

¹⁶ Kontrola w branży konstrukcyjno-technicznej, elektrycznej i sanitarnej oraz kontrola sprawności przewodów kominowych.

wykonania zaleceń z kontroli wcześniejszych. W przypadku obu ww. budynków wskazano, iż obiekty te pod względem konstrukcyjno-budowlanym nadają się do dalszej eksploatacji i do dalszego użytkowania¹⁷. Wykonane zostały zalecenia wykazane w rezultacie przeprowadzonych kontroli okresowych, np. w 2023 r. zrealizowano remont pokrycia dachu wykonanego z dachówki ceramicznej w budynku Podzamcza (Skrzydło Wschodnie), wykazany do realizacji w trakcie przeglądu z 2022 r.

W protokołach z okresowej kontroli pięcioletniej stanu technicznego budynku Gimnazjum i Podzamcza - Skrzydło Wschodnie stwierdzono, iż budynki te znajdują się w należyłym stanie technicznym zapewniającym dalsze bezpieczne ich użytkowanie. W protokole dotyczącym Podzamcza Skrzydło Południowe stwierdzono, że pomimo, iż budynek nie znajduje się w należyłym stanie technicznym nie zagraża jednak życiu lub zdrowiu i bezpieczeństwu mienia bądź środowiska, jednakże wymaga wykonania niezbędnego remontu.

(akta kontroli str. 159-171, 181-207)

2.3. Przeprowadzone przez NIK oględziny w zakresie utrzymania obiektów Muzeum, tj. budynków Gimnazjum i Podzamcza wykazały, iż obiekty te były należycie utrzymane.

W latach 2022-2025 (do lipca) Muzeum nie występowało o zezwolenie na przeprowadzenie imprezy masowej w obiektach i na terenie należącym do tej instytucji. W okresie tym Muzeum nie było organizatorem żadnej imprezy masowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych¹⁸.

W latach 2021-2025 (do lipca) w Muzeum przeprowadzone zostały cztery kontrole zewnętrzne dotyczące bezpieczeństwa użytkowania obiektów należących do tej instytucji (dwie kontrole sanitarne z 2022 r. i 2024 r. wykonane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz dwie kontrole, tj. z 2021 r. i 2023 r. zrealizowane przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej). Kontrole sanitarne obiektów Muzeum nie wykazały nieprawidłowości i ich stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Kontrola PSP z 2021 r. w odniesieniu do budynku Gimnazjum jako nieprawidłowość wykazała, iż instrukcja bezpieczeństwa pożarowego z maja 2018 r. nie była aktualizowana. W związku z ustaleniami tej kontroli nie były wszczynane postępowania. Kontrola z 2023 r. w odniesieniu do budynku Podzamcza stwierdziła składowanie materiałów palnych w drogach komunikacji ogólnej służących do ewakuacji oraz uniemożliwienie lub ograniczenie dostępu do gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych. Nieprawidłowości w odniesieniu do budynku Podzamcza usunięto jeszcze w trakcie kontroli PSP, w związku z czym nie wszczynano postępowania.

W 2024 r. w Muzeum, z upoważnienia Prezydenta Miasta Elbląga, przeprowadzone zostały dwie kontrole przez pracowników Urzędu Miasta w Elblągu. Kontrola doraźna ze stycznia 2024 r. dotyczyła gospodarki finansowej, a druga z lipca 2024 r. była kontrolą problemową dotyczącą całokształtu działalności merytorycznej instytucji kultury (nie wykazała ona nieprawidłowości

¹⁷ Kontrole w branży sanitarnej i elektrycznej oraz sprawności przewodów kominowych nie miały uwag co do stanu tych instalacji.

¹⁸ Dz. U. z 2023 r., poz. 616.

w zakresie stanu obiektów użyteczności publicznej). Miasto Elbląg przekazywało też co roku do Muzeum dotację podmiotową na działalność bieżącą, a w zależności od potrzeb dotację celową na inwestycje.

(akta kontroli str. 69, 214-244, 286-299, 356-407, 414-427)

2.4. Usługi w zakresie ochrony obiektów Muzeum realizowane były zgodnie z umową zawartą z zewnętrzną agencją ochrony, tj. m.in.:

- w budynku Gimnazjum dyżur pełnił umundurowany funkcjonariusz ochrony, z identyfikatorem osobowym, który zawierał wymagane dane. Pracownik ten wyposażony był w telefon służbowy oraz przycisk antynapadowy do wezwania patrolu interwencyjnego oraz wymagane środki przymusu bezpośredniego,
- dokonywano konserwacji systemów alarmowych, co odnotowywano w protokołach z przeprowadzonych konserwacji,
- w pomieszczeniu ochrony znajdowały się Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego,
- prowadzony był dziennik służby, w którym odnotowywano przebieg służby, godziny jej rozpoczęcia i zakończenia oraz informacje o przeprowadzonych interwencjach (zdarzeniach nadzwyczajnych). Prowadzono także „książkę wydawania i zdawania kluczy” do budynku Gimnazjum i Podzamcza.

(akta kontroli str. 167-171, 245, 356-359)

2.5. Przeprowadzone przez NIK oględziny obiektów Muzeum, w odniesieniu do stosowania systemów ochrony elektronicznej, wykazały, że:

- teren i pomieszczenia objęte monitoringiem wizyjnym były prawidłowo oznaczone tabliczkami „obiekt monitorowany” wraz z rysunkiem kamery (wejście główne do budynku Gimnazjum i Podzamcza),
- urządzenia monitoringu wizyjnego i SSWiN zostały zainstalowane zgodnie z przyjętą dla nich dokumentacją wewnętrzną,
- urządzenia były sprawne, a dostęp do obsługi tych urządzeń posiadały wyłącznie osoby uprawnione,
- ochrona obiektu w budynku Muzeum miała dostęp do podglądu łącznie 47 kamer zewnętrznych i wewnętrznych,
- monitoringiem nie objęto pomieszczeń podlegających wyłączeniu od prawa stosowania monitoringu (art. 22² § 1 oraz § 2 Kodeksu pracy), tj. w przypadku obiektów objętych oględzinami pomieszczeń sanitarnych,
- zakres funkcjonującego w obiekcie monitoringu obejmował wyłącznie zapis wideo, a okres przechowywania nagrań z monitoringu, zgodnie z regulaminem, wynosił do 90 dni,
- zastosowano środki zabezpieczające przetwarzanie danych osobowych zawartych na nagraniach wideo, w szczególności uniemożliwiające ich utratę lub bezprawne rozpowszechnienie, a także uniemożliwienie dostępu do danych osobom nieuprawnionym poprzez kontrolę dostępu do pomieszczenia ochrony za pomocą drzwi z zamkami, gdzie umieszczono cyfrowe rejestratory obrazu.

(akta kontroli str. 356-359)

2.6. W Muzeum w latach 2022-2025 (do lipca) nie przeprowadzano symulacji wystąpienia sytuacji kryzysowych, określonych w „Planie Ochrony”. Nie przeprowadzono też próbnych praktycznych sprawdzeń organizacji i warunków ewakuacji z budynków należących do tej instytucji np. na wypadek pożaru, gdyż

Muzeum nie było objęte obowiązkiem, wynikającym z § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej, dotyczącym przeprowadzania co najmniej raz na dwa lata praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z całego budynku, gdyż obiekt ten nie był przeznaczony dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami.

Dyrektor wyjaśnił, że w latach 2022–2025 nie przeprowadzano próbnych ewakuacji z budynków Muzeum, ale w trosce o bezpieczeństwo, instytucja wystosowała już oficjalną prośbę do Państwowej Straży Pożarnej o przeprowadzenie ćwiczeń ewakuacyjnych we wrześniu bieżącego roku, których celem będzie nie tylko weryfikacja procedur, ale również podniesienie świadomości i gotowości pracowników na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej.

(akta kontroli str. 261-264)

2.7. W Muzeum dla budynku Gimnazjum i Podzamcza w latach 2021-2025 wykonywane były roczne przeglądy i konserwacje instalacji hydrantowej wewnętrznej oraz sprzętu ppoż. (gaśnic). W wyniku tych kontroli stwierdzano, iż instalacje te i sprzęt ppoż. były sprawne i w związku z tym nie były wydawane zalecenia pokontrolne. Wykonywane były również kwartalne kontrole funkcjonujących w Muzeum zabezpieczeń elektronicznych, tj. SSWiN, SAP wraz z instalacją oddymiania budynku, CCTV (protokół z ostatniej kontroli z 2 lipca 2025 r. stwierdzał, iż systemy te działają prawidłowo).

Przeprowadzone przez NIK oględziny wykazały, że:

- obiekty wyposażono w wymagane urządzenia przeciwpożarowe, tj. hydranty, gaśnice, systemy oddymiania i sygnalizatory pożaru, główne przeciwpożarowe wyłączniki prądu (znajdowały się one w wejściach głównych do budynku Gimnazjum i Podzamcza),
- rozmieszczenie środków ochrony przeciwpożarowej oraz oznaczenie dróg ewakuacji było zgodne z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego dla tych obiektów (drogi ewakuacyjne w obu budynkach były drożne),
- dostęp do urządzeń przeciwpożarowych nie był utrudniony, za wyjątkiem dwóch hydrantów wewnętrznych w budynku Gimnazjum (opisano to w sekcji stwierdzone nieprawidłowości),
- zapewniono coroczne przeglądy techniczne, konserwacje i naprawy urządzeń przeciwpożarowych, gaśnic i systemu sygnalizacji pożaru.

(akta kontroli str. 167-171, 208-213, 245, 356-407)

2.8. W latach 2022-2025 Muzeum zawierało umowy z firmą „Komfort BHP Usługi w Zakresie Bezpieczeństwa i Higieny Pracy” z siedzibą w Elblągu na świadczenie w siedzibie zlecniodawcy usług w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Usługi te polegały na: realizacji obowiązków wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy¹⁹ oraz udzielaniu porad, konsultacji, przedstawianiu opinii oraz wyjaśnień w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Zgodnie z załącznikiem do tych umów do obowiązków zlecnioobiorcy należało m.in.:

- przedstawianie pracodawcy analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, zawierających propozycje mające na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników oraz poprawę warunków ich pracy,

¹⁹ Dz. U. Nr 109, poz. 704, ze zm.

- doradztwo w zakresie obowiązujących przepisów bhp,
- współpraca z pracodawcą w zakresie organizowania i zapewnienia odpowiedniego poziomu szkoleń w dziedzinie bhp,
- prowadzenie szkoleń wstępnych nowo przyjętych pracowników i wystawianie zaświadczeń potwierdzających nabytą wiedzę.

Zgodnie z zawartą umową ww. firma dokonywała okresowych, pisemnych analiz stanu BHP w jednostce oraz przeglądu stanowisk pracy (tzw. „oceny ryzyka zawodowego”). W analizie z 2024 r. i 2025 r. stwierdzono, iż apteczki pierwszej pomocy są prawidłowo wyposażone i zlokalizowane, drogi ewakuacyjne wyznaczone i oznakowane, a sprzęt gaśniczy prawidłowo oznakowany, utrzymany w dobrym stanie technicznym i poddawany regularnym przeglądom. W trakcie obu ww. przeglądów zarówno w budynku Gimnazjum, jak i Podzamcza stwierdzono, w odniesieniu do niektórych pomieszczeń, zastawienie drogi ewakuacyjnej niepotrzebnymi przedmiotami i nakazano ich usunięcie (zalecenia dotyczące usunięcia zbędnych przedmiotów zostały wykonane). Ponadto w analizie z 2025 r. stwierdzono w budynku Gimnazjum w piwnicy, gdzie zlokalizowana była wystawa poświęcona Zamkowi Krzyżackiemu, brak oznakowania taśmą ostrzegawczą niskiego stropu w przejściu do pomieszczeń wystawowych (nakazano oznakowanie wejścia do pomieszczenia taśmą ostrzegawczą w barwach czarno-żółtych z jednej i drugiej strony). W wyniku oględzin przeprowadzonych w toku kontroli NIK w obiekcie Gimnazjum ustalono, iż zalecenie to nie zostało wykonane i w przejściu do ww. wystawy brak było taśmy ostrzegawczej o niskim stropie (opisano to w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

W Muzeum zapewniono środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach poprzez umieszczenie w budynku Gimnazjum (w pokoju socjalnym) i Podzamcza - Skrzydło Wschodnie (w punkcie informacyjnym w wejściu do budynku) dwóch podręcznych apteczek. Ich zawartość odpowiadała przyjętym dla nich wykazom, a na apteczkach zamieszczono informacje o pracownikach Muzeum z każdego z ww. budynków odpowiedzialnych za udzielanie pierwszej pomocy w razie wypadku.

(akta kontroli str. 245, 247-260, 265-281)

2.9. Obiekty użyteczności publicznej należące do Muzeum, tj. budynek Gimnazjum i Podzamcza nie były wyposażone w defibrylator AED. Pracownicy Muzeum, w ramach realizowanych szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy w nagłych stanach zagrożenia życia, ćwiczyli jednak wykonywanie resuscytacji oddechowo-krążeniowej i defibrylacji z użyciem urządzenia AED.

Dyrektor Muzeum wyjaśnił, iż instytucja rozważała możliwość zainstalowania defibrylatora AED w Muzeum, mając na uwadze znaczenie tego urządzenia dla bezpieczeństwa odwiedzających i pracowników. Kadra Muzeum posiada odpowiednie przeszkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy, w tym obsługi defibrylatora AED, co świadczy o gotowości do jego wykorzystania w sytuacjach zagrożenia życia. Jednakże zakup i instalacja defibrylatora AED wiąże się z koniecznością poniesienia kosztów, na które obecnie instytucja nie posiada wystarczających środków finansowych. W miarę możliwości, przy poprawie sytuacji budżetowej lub pozyskaniu dodatkowych środków, instytucja planuje podjąć działania zmierzające do wyposażenia Muzeum w to urządzenie.

(akta kontroli str. 245, 261-264, 356-360)

2.10. Do Muzeum w latach 2022-2025 (do lipca) nie wpływały informacje lub skargi od obywateli o braku dostępności architektonicznej obiektów należących do tej instytucji, a także wnioski o zapewnienie tej dostępności. Muzeum nie miało obowiązku ustanowienia koordynatora ds. dostępności. Zadania z tego zakresu realizował wyznaczony przez Dyrektora pracownik - referent ds. edukacji muzealnej. Raport o stanie dostępności Muzeum, według stanu na początek 2025 r., złożony został w dniu 27 marca 2025 r. Zawierał on wymagane elementy i dostępny był na stronie podmiotowej BIP Muzeum. Sporządzony został on przez ww. pracownika Muzeum. Według tego raportu Muzeum nie posiadało urządzeń lub środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących. W zakresie obowiązków tego pracownika nie było wskazane, iż realizuje on zadania z zakresu dostępności (opisano to w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

Według wyjaśnienia Dyrektora instytucja pozostaje otwarta na potrzeby wszystkich odwiedzających, w tym osób ze szczególnymi wymaganiami. Dostępność przestrzeni muzealnej jest traktowana jako ważny aspekt działalności, dlatego Muzeum na bieżąco monitoruje swoje obiekty oraz udogodnienia, tak aby w miarę możliwości zapewnić komfortowe warunki zwiedzania każdemu gościowi.

Zapewniono dostępność architektoniczną obiektów Muzeum dla osób z niepełnosprawnościami. W ramach zapewnienia tej dostępności:

- budynek Gimnazjum wyposażony był w dwa urządzenia dźwigowe, tj. platformę schodową na zewnątrz oraz drugą wewnętrzną platformę w klatce schodowej budynku, umożliwiającą dostanie się do sal ekspozycyjnych na I piętrze. W budynku Podzamcza zainstalowano zewnętrzną platformę schodową, a wewnątrz windę z możliwością obsługi osób z niepełnosprawnościami (wymiały kabiny tej windy były dostosowane do obsługi tych osób),
- obiekty Muzeum wyposażono w trzy toalety dla osób z niepełnosprawnościami (dwie w budynku Podzamcza i jedną w budynku Gimnazjum),
- zapewniono osobom z niepełnosprawnościami możliwość ewakuacji z budynków.

W Muzeum nie zapewniono dostępności informacyjno-komunikacyjnej dla osób z niepełnosprawnościami słuchu i wzroku. Dyrektor wyjaśnił, że w obecnej sytuacji finansowej Muzeum nie jest w stanie samodzielnie wdrożyć rozwiązań zwiększających dostępność dla osób z ww. niepełnosprawnościami. Wskazał on, iż instytucja jest świadoma znaczenia tego zagadnienia i podejmuje starania, aby pozyskiwać środki zewnętrzne, w tym poprzez udział w projektach, programach grantowych oraz inicjatywach wspierających dostępność do instytucji kultury.

(akta kontroli str. 55-56, 63-68, 263, 356-364, 408-411)

2.11. Monitorowanie stanu obiektów użyteczności publicznej w Muzeum odbywało się poprzez dokonywanie okresowych przeglądów budowlanych; kontroli stanu technicznego urządzeń dźwigowych; kontroli stanu zabezpieczeń ppoż., a także poprzez analizy stanu bhp w obiektach oraz na poszczególnych stanowiskach pracy. Wyniki monitoringu oraz analiz służyły Dyrektorowi do podejmowania konkretnych decyzji w ramach zarządzania obiektami Muzeum.

(akta kontroli str. 159-162, 167-171, 178-179, 208-213, 265-285)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W książce obiektu budowlanego dla budynku Podzamcza, według stanu na 19 września 2025 r. nie odnotowano przeprowadzonej w dniu 25 października 2023 r. rocznej okresowej kontroli stanu technicznego tego budynku. Było to niezgodne z wymogiem określonym w art. 60f ustawy Prawo budowlane. Skutkiem powyższego uchybienia było utrudnienie oceny stanu technicznego budynków.

Dyrektor wyjaśnił, iż wpisu dotyczącego ww. kontroli nie dokonano w książce obiektu budowlanego przez przeoczenie, co zostało skorygowane jeszcze w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli str. 159-160, 167-171, 189-195, 408-412)

2. W budynku Gimnazjum na I piętrze w sali wystawowej poświęconej „Krainie Żuław” oraz historii Elbląga dwa hydranty wewnętrzne zasłonięte zostały tablicami dotyczącymi tych ekspozycji (sale 2/02 i 2/03). Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 18 lit. a rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej zabronione jest uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych. Ponadto w Muzeum, według stanu na 12 września 2025 r., nie wykonano zalecenia z „Analizy stanu BHP” z lipca 2025 r., dotyczącego oznaczenia taśmą ostrzegawczą niskiego stropu w piwnicy ww. budynku, tj. w przejściu pomiędzy dwoma pomieszczeniami wystawy poświęconej Zamkowi Krzyżackiemu. Skutkowało to odpowiednio utrudnionym dostępem do ww. dwóch hydrantów oraz stworzyło zagrożenie uderzenia ludzi o niski strop.

W odniesieniu do zasłonięcia dwóch hydrantów w salach 2/02 i 2/03 Dyrektor wyjaśnił, iż wynikało to z zaprojektowania wystaw. Zastosowany materiał tablic informacyjno-ekspozycyjnych nie jest elementem stałym, jest lekki, półprzezroczysty i łatwy do odsłonięcia, co umożliwia szybki dostęp do urządzeń w razie potrzeby. Wskazał on, iż dla zwiększenia czytelności i bezpieczeństwa planuje dodatkowe oznakowanie lokalizacji hydrantów, tak aby ich usytuowanie było jednoznacznie widoczne i dostępne. W kwestii niewykonania natomiast zalecenia z „Analizy stanu BHP” Dyrektor wskazał, iż niski strop w przejściu na ww. sali wystawowej został już oznaczony wspomnianą taśmą ostrzegawczą.

NIK nie podziela wyjaśnień Dyrektora w zakresie zasłoniętych hydrantów, bowiem przepisy prawa nie przewidują wyjątków w tym zakresie.

(akta kontroli str. 274-281, 356-413)

3. W zakresie obowiązków referenta ds. edukacji muzealnej nie wskazano, iż realizuje on zadania dotyczące dostępności obiektów Muzeum dla osób niepełnosprawnych.

W wyjaśnieniu Dyrektor stwierdził, iż pracownik ten realizował zadania związane z zapewnieniem dostępności podmiotu publicznego dla osób z niepełnosprawnościami w ramach innych poleceń służbowych wydawanych przez Dyrektora Muzeum. Stwierdził on, że choć nie zostało to formalnie ujęte w jego dotychczasowym zakresie obowiązków, działania te były wykonywane zgodnie z bieżącymi potrzebami instytucji. Wskazał on, że w najbliższym

czasie planuje wdrożenie nowego regulaminu organizacyjnego, aktualizację zakresów obowiązków wszystkich pracowników, formalne wyłonienie osoby odpowiedzialnej za kwestie dostępności i jednoznaczne przypisanie zadań związanych z dostępnością do zakresu obowiązków tej osoby. Dzięki temu zadania te będą realizowane w sposób bardziej uporządkowany i zgodny z wymogami ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 55-56, 261-264)

OCENA CZĄSTKOWA

Muzeum dokonywało okresowych przeglądów stanu technicznego swoich budynków, jednakże w książce obiektu budowlanego dla budynku Podzamcza, nie odnotowano przeprowadzenia jednej takiej kontroli. W instytucji przeprowadzano okresowe przeglądy urządzeń dźwigowych, instalacji i urządzeń ppoż. oraz systemu wizyjnego. Rozmieszczenie urządzeń ppoż. było zgodne z określonym w Instrukcjach Bezpieczeństwa Pożarowego, stwierdzono jednak, iż dostęp do dwóch hydratów wewnętrznych w budynku Gimnazjum był ograniczony. Muzeum dostępne było architektonicznie dla osób z niepełnosprawnościami, jednakże pracownik realizujący zadania z tego zakresu nie miał ich określonych w zakresie swoich obowiązków.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Dokonanie aktualizacji Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynków Gimnazjum i Podzamcza, a także udokumentowanie zapoznania się pracowników z tymi instrukcjami oraz z „Planem Ochrony Muzeum”.
2. Usunięcie sprzed dwóch hydrantów wewnętrznych w salach wystawowych na I piętrze budynku Gimnazjum ekspozycji muzealnej ograniczającej dostęp do tych hydrantów.
3. Uzupełnienie zakresu czynności referenta ds. edukacji muzealnej o zadanie dotyczące prowadzenia spraw w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
4. Uaktualnienie w „Załączniku Antyterrorystycznym do Planu ochrony” oraz „Instrukcji współpracy z Komendą Miejską Policji w Elblągu” danych dotyczących liczby zainstalowanych w Muzeum urządzeń zabezpieczeń elektronicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 17 października 2025 r.

Kontroler

Cezary Gogolewski

Doradca ekonomiczny

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Olsztynie

Dyrektor

Mariusz Lenkiewicz

/podpisano elektronicznie/